

Виведення суржиків з лексикону працівників — це нагальна потреба. Мотивацією до цього може стати регулярне і наполегливе демонстрування та коментування прикладів недолугого користування професійною мовою.

Отже, досконале володіння українською мовою як державною є основним компонентом професії фахівців різного профілю, адже мовленнєва діяльність є складовою професійної. Слід зазначити, що мовні кальки спотворюють інформацію, оскільки порушується точність її передавання, та суттєво гальмують сприймання у процесі професійного спілкування. Саме тому

фахівець будь-якої галузі повинен бездоганно володіти нормами літературної мови, фаховою термінологією, вміти обирати мовні засоби залежно від мети й ситуації мовлення, точно, стилістично доречно добирати слово, логічно, змістовно та виразно висловлювати свої думки, тобто мати сформований високий рівень мовленнєвої культури. Культура професійної толерантності набуває значення надзвичайно важливої складової суспільства в цілому. Професійний суржик знищує ознаки мовної толерантності тексту, адже некомпетентна розмова професійного мовця — це завжди неповага до аудиторії.

Список літератури

1. Ажнюк Б. І. Інновації в системі української мови та тенденції її розвитку / Б. Ажнюк // Освіта і упр. — 2008. — 11, № 2/3. — С. 37-42.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. — Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. — 279 с.
3. Кузнєцова Т. В. Мова білінгвальної сім'ї у функціональному аспекті / Т. В. Кузнєцова — Київ : Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, 2000. — 19 с.
4. Сербенська О. Дещо про культуру мови і культуру слова / О. Сербенська // Дзвін. — 2001. — № 9. — С. 137-147.

Ольга Донцова

Запорізький національний університет (Запоріжжя)

СЛЕНГ СУБКУЛЬТУРИ АНІМЕ: ДЖЕРЕЛА ЗАПОЗИЧЕННЯ І ЗВ'ЯЗКИ З ІНШИМИ МОЛОДІЖНИМИ СУБКУЛЬТУРАМИ

У статті розглянуто сленг субкультури аніме з огляду шляхів походження лексики, висвітлено його мовні зв'язки з сучасними молодіжними субкультурами фікрайтерів, серіаломанів та геймерів. Увагу приділено також сучасним тенденціям розвитку сленгу субкультури аніме.

Ключові слова: сленг, сленг молодіжних субкультур, сленг субкультури аніме, запозичення.

The article examines the anime subculture slang through the origin of its vocabulary and highlights its linguistic ties with the modern subculture of fan fiction writers, TV series' fans, and gamers. The attention is paid to contemporary trends in anime subculture slang.

Keywords: slang, youth subcultures slang, anime subculture slang, loanword.

Мову, як і культуру, творить, оберігає, збагачує й розвиває сам народ. Проте в будь-якій мові можна знайти негативні впливи, котрі порушують прийняті мовні норми. У пропонованій розвідці ми хочемо звернути увагу на

шляхи запозичень сленгу субкультури аніме, впливи на останній сленгів інших молодіжних субкультур (зокрема таких, як серіаломани та фікрайтери) та зв'язок між ними.

На сьогодні відбувається активізація вивчення явища сленгу. Історію дослідження розгляданого виду соціолектів, разом із жаргоном та арго, а також теоретичні аспекти їх розрізнення презентувала Л. Ставицька [5]. Загальні питання функціонування молодіжного сленгу висвітлювали С. Мартос [3], О. Устінова [6] та ін.. Окремо присвячені сленгу аніме-спільнот роботи російських мовознавців Н. Буйлової [2], О. Ляшевської [2], спробу схарактеризувати мову манга здійснено в розвідці української науковиці Л. Олійник [4].

Актуальність нашої студії зумовлена відсутністю наукових праць із цього питання в українському мовознавстві.

На сьогодні субкультура аніме є досить популярною. Загальнодоступність інформації не може не вплинути на мову анімешників, відкриваючи шляхи запозичення ними нових лексем. Це, відповідно, позначається на збільшенні кількості спільної лексики для двох і більше молодіжних сленгів.

Згадане явище зумовлене або спільним джерелом запозичення слова (напр., від одного і того ж англійського слова), або спільністю інтересів субкультур (напр., серіаломани й анімешники), або тісними зв'язками між ними через спілкування, перебування однієї людини у двох субкультурах одночасно.

Коли ж говорити лише про сленг субкультури аніме, то науковці зазвичай викоремлюють три шляхи походження сленгізмів у мові цієї спільноти:

- слова японського походження;
- слова англійськомовного походження;
- російські та українські утворення [2, с. 239].

Найчастіше слова першої групи не переходять від інших субкультур, хоча зрідка можуть ними запозичуватися. Наприклад, слово *няшний* ‘милий’ (від яп.

ня) часто трапляється в мові фікрайтерів і серіаломанів, а японські назви жанрів *яой* і *юрі* можуть вживатися фікрайтерами як синоніми до *слеш* і *фемслеш* відповідно.

Слова другої групи нерідко є спільними для всіх згаданих субкультур та інших молодіжних угруповань. Наприклад, *дропнути* ‘не додивитися до кінця’ походить від англ. *drop* ‘завершувати, припиняти; кидати (звичку)’ і використовується одразу в кількох сленгах: анімешників, геймерів та серіаломанів. Останні це слово можуть уживати з тією самою семантикою, а в мові геймерів *дропнути* вживається зі значенням ‘убити суперника у грі’. Як бачимо, загальна семантика слова, запозичена з англійської мови, залишається, але трохи видозмінюється залежно від потреб мовців.

Зі сленгу серіаломанів анімешники запозичили такі слова як *ОТП* (від англ. only true pairing), *пейринг* (від англ. pairing), *шипперити* (англ. shipping від relationship), зі сленгу фікрайтерів – *НЦа* (жанр NC-17, від англ. no children), *слеш*, *фемслеш* (як синоніми до назв жанрів *яой* та *юрі*) і т.д.

Новотвори є явищем малопоширеним, і майже всі слова розгляданого типу є запозиченнями або кальками із російської мови. Наприклад, лексема *відіграти* (від рос. *отыгрыш*). Говорити про міжсленговий характер таких лексем важко, оскільки такі новотвори служать для позначення специфічних явищ/речей усередині субкультури.

Зміна його лексичного складу, зокрема з огляду на походження, залежить від тенденцій в індустрії аніме та манга. В останні роки Китай почав активно створювати й просувати власну аніме-продукцію, яка, хоч і не отримала великої популярності серед українськомовних членів розглядової субкультури, проте викликала потребу у створенні/запозиченні

лексичних одиниць для називання нових жанрів, реалій тощо.

Наприклад, словом *уся* (або *вуса*) китайці позначають пригодницький жанр, у якому основна увага приділена бойовому мистецтву. Російськомовні члени субкультури аніме та серіаломани, у т.ч. на території України, нерідко вживають цю й подібні лексеми (напр., назва бойового мистецтва *вушу*). Такі терміни українськомовні члени розгляданої субкультури можуть також уживати в усному мовленні та особистих розмовах, однак на Інтернет-форумах вони й досі не є поширеними. Поза тим, уже можна

говорити про новий, четвертий шлях запозичення сленгізмів субкультури аніме – з китайської мови напряду або через посередництво російської.

Отже, спектр мов-постачальників сленгізмів у мову субкультури аніме сьогодні окреслюється чотирма позиціями: японська, англійська, російська, а також китайська мова. Також відбувається збільшення кількості міжсленгових лексем. Це зумовлено або спільним джерелом походження сленгізмів, або ж тісними зв'язками між субкультурами та їх представниками.

Список літератури

1. Аніме та манга українською [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/vq7dWa>.
2. Буйлова Н. Н., Ляшевская О. Н. Так говорят анимешники / Н. Н. Буйлова, О. Н. Ляшевская // Современный русский язык в интернете / под ред. Я. Э. Ахапкина, Е. В. Рахлина. – Москва: Языки славянской культуры, 2014. – С. 229–328.
3. Мартос С. А. Молодіжний сленг: міф чи реальність? / С. А. Мартос // Культура слова. – Вип. 62. – Київ, 2003. – С. 39–44.
4. Олійник Л. Особливості мови японських манга як об'єкт лінгвістичного дослідження / Л. Олійник // Мовні і концептуальні картини світу. – 2012. – Вип. 40. – С. 108–118.
5. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька. – Київ: Критика, 2005. – 464 с.
6. Устінова О. О. Студентський сленг: соціолінгвістичний аспект [Електронний ресурс] / О. О. Устінова – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.ua.edu/1344/>.

Марія Зарінова

Інститут української мови НАН України (Київ)

ПРОБЛЕМА МОВНОЇ НОРМИ В ЛІНГВІСТИЧНІЙ ТЕОРІЇ

Стаття присвячена теоретичному осмисленню питання мовної норми в лінгвістиці. Розглянуто поняття мовної норми та літературної норми, виділено статистичний і динамічний підходи до розуміння норми. Порушено проблему класифікації мовних норм, розмежування понять прескриптивної і дескриптивної норми.

Ключові слова: мовна норма, літературна норма, кодифікація, прескриптивна мовна норма, дескриптивна мовна норма, динаміка мовної норми.

The article is a theoretical reflection on questions of language norm in linguistics. It considers concepts of language norm and literary norm, selects statistical and dynamical approaches to norms. Also it violates the problem of classification of linguistic rules, the distinction between descriptive and prescriptive norm.

Keywords: language norm, literary norm, prescriptive language norm, descriptive language norm, dynamics of language norm.

Мовна норма – історична категорія, зумовлена змінами у внутрішній системі мови і екстралінгвальними чинниками.

Вона відбиває закономірності й результати розвитку мови, тому її становлення завжди супроводжується функціонуванням